

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Prejav

Brusel 10. novembra 2015

Prejav Vítora Caldeiru, predsedu Európskeho dvora audítorov

Prezentácia výročnej správy Európskeho dvora audítorov za rok 2014

Výboru Európskeho parlamentu pre kontrolu rozpočtu (CONT)

Brusel 10. novembra 2015

Platí len prednesené znenie.

V prípade rozdielov má prednosť hovorený text.

ECA Press

Mark Rogerson – hovorca

Tel.: (+352) 4398 47063

Mobil: (+352) 621 55 30 63

Damijan Fišer – tlačový tajomník

Tel.: (+352) 4398 45410

Mobil: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Vážená pani predsedkyňa,

ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci Európskeho parlamentu,

ďakujem Vám za túto príležitosť prezentovať výročné správy Dvora audítorov o finančnom hospodárení EÚ v roku 2014.

Tento rok ich prezentujeme v obzvlášť ťažkých časoch pre Európu.

EÚ a členské štáty čelia veľkým, dlhodobým výzvam, ktoré si vyžadujú bezodkladné konanie:

- vytváranie pracovných miest a hospodárskeho rastu;
- naplnenie energetických potrieb pri súčasnom dosiahnutí cieľov v oblasti klímy;
- a riadenie tlakov v oblasti azylu, migrácie a bezpečnosti.

EÚ a členské štáty sa musia snažiť dokázať viac so svojimi súčasnými zdrojmi. Nielenže musia nájsť peniaze na riešenie týchto výziev, ale musia aj zabezpečiť, aby boli tieto peniaze dobre investované.

Hlavným zdrojom finančných prostriedkov na úrovni EÚ je rozpočet EÚ, ktorý kontrolujeme každý rok.

Výsledky našich auditov v posledných rokoch celkovo poukazujú na potrebu úplne nového prístupu, ak sa má rozpočet EÚ investovať lepšie a rýchlejšie, aby sa zvládli výzvy, ktorým Európa teraz čelí.

Vyzývame k tomuto „úplne novému prístupu“, pretože zásadná zmena sa požaduje od všetkých, ktorí zodpovedajú za to, ako sa hospodári s finančnými prostriedkami EÚ.

- orgány s rozhodovacou právomocou musia zosúladiť pridelovanie rozpočtu lepšie s dlhodobými strategickými prioritami EÚ a zabezpečiť, aby lepšie reagoval na krízu;
- legislatívne orgány musia zabezpečiť, aby boli výdavkové programy jasné, pokiaľ ide o ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, a riziká, ktoré sú akceptovateľné, aby ich finanční manažéri podstúpili;
- a finanční manažéri musia zabezpečiť, aby vynaložené prostriedky boli v súlade s pravidlami a dosiahli plánované výsledky.

Toto všetko však bude trvať istý čas:

- EÚ je v polovici stratégie Európa 2020;
- výdavkové režimy na roky 2014 až 2020 prebiehajú;
- a kultúra finančného hospodárenia EÚ sa v priebehu mnohých rokov vyvinula.

Preto je také dôležité urobiť, čo sa dá, teraz.

Blížiac sa preskúmanie v polovici trvania viacročného finančného rámca je príležitosťou premyslieť výdavkové priority a koncepciu niektorých režimov.

Lepšie by sa tiež mohli využívať nástroje finančného hospodárenia, ktoré sú už zavedené, ako to vyplýva z našej správy.

Ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci Európskeho parlamentu,

takmer všetky výdavky EÚ v roku 2014 sa plánovali v rokoch 2007 – 2013, takže v našej správe sa nevyhnutne poukazuje na niekoľko dlhodobu nevysporiadaných záležitostí.

Je však dôležité dať tieto problémy do kontextu. Veríme, že naša správa je spravodlivým posúdením finančného hospodárenia v roku 2014 a že poskytuje dôležitý prehľad o tom, ako ho zlepšiť v najbližších rokoch.

Po prvé, „schválili“ sme účtovnú závierku za rok 2014. Je spoľahlivá, a preto sme k nej vyjadrili výrok bez výhrad. Taktiež sme dospeli k záveru, že vo výbere príjmov EÚ sa nevyskytovali významné chyby.

Vyskytuje sa však **neustále vysoká chybovosť v platbách**, čo znamená, že príliš veľa peňazí sa stále nevynakladá v súlade s finančnými pravidlami EÚ.

Celková odhadovaná chybovosť v platbách v roku 2014 bola 4,4 % a bola stabilná v posledných troch rokoch.

Všetky prevádzkové výdavky boli opäť ovplyvnené významnou chybovosťou prevyšujúcou 2 %. Len v administratívnych výdavkoch inštitúcií sa nevyskytovala významná chybovosť.

Na žiadosť Európskeho parlamentu poskytujeme tento rok lepšie nahliadnutie do podstaty toho, čo spôsobuje riziko chýb.

Ako sme uviedli, väčšina prevádzkových výdavkov EÚ je inherentne riziková, pretože správny výpočet platieb zväčša závisí od informácií, ktoré poskytujú samotní koneční príjemcovia.

V závislosti od výdavkových režimov alebo programov konečnými príjemcami fondov EÚ môžu byť poľnohospodári, výskumní pracovníci, MSP, MVO, ba dokonca aj vlády.

Z našej analýzy nevyplýva, že chybovosť závisí od typu hospodárenia. Odhadovaná chybovosť výdavkov, pri ktorých Komisia zdieľa zodpovednosť za hospodárenie s členskými štátmi, bola 4,6 %, rovnaká ako vo všetkých ostatných prevádzkových výdavkoch.

Naša analýza namiesto toho poukazuje na silné prepojenie medzi typom režimu alebo programu a chybovosťou.

Chybovosť režimov, v rámci ktorých sa preplácajú náklady, odhadujeme na 5,5 % v porovnaní len s 2,7 % pri programoch založených na nárokoch, pri ktorých sa platba zakladá na splnení určitých podmienok žiadateľmi.

Tento rozdiel z veľkej časti vysvetľuje rozdiely v odhadovanej chybovosti vo výdavkoch v rámci rôznych okruhov VFR.

Odhadovaná chybovosť je vyššia v „konkurencieschopnosti“ a „súdržnosti“, kde takmer všetky výdavky majú podobu preplatenia nákladov, než v „prírodných zdrojoch“ a „globálnej Európe“, kde sa väčší podiel výdavkov zakladá na nárokoch.

Samozrejme, je zásadne dôležité udržať riziko pod kontrolou. Komisia a členské štáty zaznamenali v posledných rokoch pokrok v predchádzaní chybám a ich náprave.

V roku 2014 sa nápravnými opatreniami znížila nami odhadovaná chybovosť o 1,1 %. Ak by sa však využili všetky dostupné informácie, mohlo sa napraviť viac chýb.

Komisia musí naplno využívať svoje právomoci na nápravné opatrenia, vrátane tých, ktoré boli zavedené v súčasnom VFR, aby ešte viac znížila chyby a spätne získala viac nesprávne vynaložených finančných prostriedkov, aby sa tieto prostriedky mohli opätovne investovať.

Tým sa dostávam k **výkonnosti rozpočtu EÚ**.

Je jasné, že ak má EÚ riešiť naliehavé výzvy, ktorým čelí, musí investovať rozpočet lepšie.

Z nášho preskúmania prepojení medzi súčasnou stratégiou EÚ a VFR vyplýva, že by mohli byť lepšie zosúladené z hľadiska období aj priorit.

Taktiež poukazujeme na skutočnosť, že členské štáty netransponujú ciele stratégie Európa 2020 do cieľov na operačnej úrovni v ich partnerských dohodách a programoch.

Oba problémy obmedzujú schopnosť Komisie monitorovať a podávať správy o príspevku rozpočtu EÚ na stratégiu Európa 2020.

Túto záležitosť musia riešiť orgány s rozhodovacími právomocami.

Legislatívne orgány pritom zohrávajú kľúčovú úlohu v transponovaní politických cieľov do cieľov na úrovni EÚ a v tom, aby požadovali, že by sa tieto ciele mali premietnuť do spôsobu, akým sa programy riadia.

V oblastiach zdieľaného hospodárenia výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, musia byť uvedené jasne a byť vyčíslené v partnerských dohodách a programoch. V súčasnosti to tak nie je.

Podľa súčasných právnych predpisov členské štáty nie sú povinné zahrnúť spoločné ukazovatele do svojich programov a slabá výkonnosť z hľadiska dosiahnutých výsledkov nevedie k tomu, že členské štáty stratia výkonnosťnú rezervu.

Vítame nedávne iniciatívy posilniť rozpočtovanie a riadenie zamerané na výkonnosť, hoci naďalej zostáva mnoho výziev. Naše správy a stanoviská môžu byť v tejto súvislosti značnou pomocou.

Ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

na rozpočet EÚ je vyvíjaný silný tlak. Funguje v rámci rezervy na nepredvídané udalosti pre platby už krátko od začiatku nového VFR – dokonca ešte pred začatím Junckerovho plánu či pocítania utečeneckej krízy v plnej sile.

EÚ musí riešiť veľký počet **finančných nevysporiadaných záležitostí**, ktoré sa postupne nahromadili, s cieľom uvoľniť finančné prostriedky, aby sa mohli využiť tam, kde sú najviac potrebné.

Hoci nesplatené záväzky v roku 2014 klesli, v roku 2015 a ďalších rokoch sa predpokladá ich opätovný nárast.

Niektoré členské štáty zápasia s čerpaním finančných prostriedkov EÚ, ktoré im boli vyčlenené.

V skutočnosti v štyroch členských štátoch celková suma doteraz nevyžiadaných prostriedkov z rozpočtu EÚ predstavuje 15 % alebo viac ročných výdavkov ich vlád.

Komisia sprístupnila členským štátom finančné prostriedky bez toho, aby dostatočne zväžila ich kapacitu investovať ich. A niektoré členské štáty majú ťažkosti s určením dostatočného počtu projektov a nájdením financovania, ktorým musia prispieť.

To predstavuje riziko z hľadiska hodnoty za vynaložené prostriedky. Ak je k dispozícii málo projektov, stimul uplatňovať dôkladné výberové kritériá je menší.

Tento rok opätovne konštatujeme vysokú mieru nevyužitých prostriedkov vo finančných nástrojoch a malý nárast nevyplatených žiadostí.

Komisia má plán, ktorým by sa mal zlepšiť krátkodobý peňažný tok. Dvor audítorov však zastáva názor, že dlhodobý výhľad a lepšie prognózy sú potrebné na to, aby sa zabezpečilo, že rozpočet EÚ nezostane nadmerne viazaný. Tieto záležitosti musia zvážiť finanční manažéri.

Ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

finančnému hospodáreniu EÚ by výrazne prospela väčšia transparentnosť.

Podľa nášho názoru sú základom transparentnosti kvalitné informácie o riadení. Je to téma, ktorá prechádza celou našou správou.

Tento rok Komisia priložila k účtovnej závierke stručnú diskusiu o niektorých kľúčových finančných témach. Víťame to ako prvý krok smerom k integrovanejšiemu podávaniu správ o hospodárení a výkonnosti pre všetky zúčastnené strany.

Odporučili sme opatrenia, ktoré by Komisia mala prijať na zlepšenie transparentnosti, týkajúce sa:

- dlhodobých potrieb tokov hotovosti;
- chýb v platbách a vykonaných opravách;
- a výsledkov výdavkov z rozpočtu EÚ.

Rovnako je dôležité zabezpečiť transparentnosť politík EÚ, ktoré nie sú priamo financované z rozpočtu EÚ.

Nové spôsoby financovania politík EÚ by nemali postaviť finančné riziká mimo verejnej kontroly a auditu. To by bolo krátkozraké a mohlo by sa ukázať ako kontraproduktívne z dlhodobého hľadiska.

Na záver, EÚ musí investovať svoje peniaze lepšie. Musí konať s cieľom zabezpečiť:

- presnejšie zosúladenie investícií s prioritami Únie;
- rámec jednoduchších pravidiel na dosiahnutie výsledkov;
- účinnejšie hospodárenie so zdrojmi.

Spolu by to skutočne bol úplne nový prístup.

Vážená pani predsedkyňa, ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

občania EÚ a ich zástupcovia majú právo vedieť, ako dobre EÚ investuje ich peniaze.

Európsky dvor audítorov sa teší, že bude pomáhať EP vykonávaním auditov investovaných finančných prostriedkov, varovaním pred rizikami a poradenstvom, ako zlepšiť ich výkonnosť.

Ďakujem Vám.